

Ongekend. Een onderzoek naar de impact van dreiging vanuit georganiseerde criminaliteit op politiewerk.

S. Mehlbaum, J. Broekhuizen, K. van den Akker m.m.v. S. van Ruiten, T. te Beest,
J. de Boer
Politiewetenschap133

Thema: 1.1 Georganiseerde criminaliteit

Doelstelling

Dit onderzoek heeft tot doel de Nationale Politie en de Politieacademie inzicht te geven in dit fenomeen. Hiernaast beoogt het onderzoek om op basis van deze bevindingen te komen tot een concreet handelingsperspectief voor de organisatie en organisatieonderdelen waarmee de manifestatie en gevolgen van dreiging beperkt kunnen worden.

Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt:

Wat is de invloed van (gepercipieerde) dreiging vanuit georganiseerde criminaliteit op het uitvoerende politiewerk?

Om de centrale vraag te beantwoorden, zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

- In hoeverre hebben politiemedewerkers in de basispolitiezorg en de opsporing te maken met daadwerkelijke (gewelds)dreiging van de georganiseerde criminaliteit?
- In hoeverre schatten politiemedewerkers in de basispolitiezorg en de opsporing in dat ze te maken (kunnen) krijgen met (gewelds)dreiging van de georganiseerde criminaliteit?
- Op welke wijze gaan politiemedewerkers om met daadwerkelijke en ingeschatte dreiging (bijvoorbeeld door vermijdingsgedrag of extra beveiligingsmaatregelen)?
- Wat betekenen de bevindingen voor de politieorganisatie?

Methoden van onderzoek

- Online vragenlijst
- Verdiepende interviews
- Data-analyse

Samenvatting

Een kwart van de respondenten vermoedt of weet zeker dat zichzelf of hun naasten te maken hebben gehad met bedreiging en/of intimidatie vanuit de georganiseerde criminaliteit; bij GGP medewerkers gaat het om 28%; en bij medewerkers uit de opsporing om 22%. In het afgelopen jaar hebben medewerkers uit de GGP hier bijna tweemaal zo vaak mee te maken gekregen als medewerkers uit de opsporing. Directe bedreiging zonder geweld komt het meeste voor, gevolgd door directe bedreiging met geweld. 39% van de respondenten vindt de dreiging heel geloofwaardig.

De plegers zijn voor het merendeel te typeren als (leden van) criminele netwerken (56%), criminele families (31%) of criminele jeugdgroep (28%); Het merendeel van de plegers houdt zich (vermoedelijk) bezig met drugshandel (73%), gevolgd door witwassen (30%), drugsproductie en excessief geweld (beide 24%).

71% van de respondenten die dreiging hebben meegemaakt hebben dit besproken op de werkvloer of gemeld. Voorgenomen bedreigingen die aan het licht komen, zijn relatief het meest besproken en gemeld. Tweederde van de melders is tevreden over de wijze waarop hun melding is opgepakt. 20% van de respondenten heeft aangifte gedaan. Van directe fysieke bedreiging met geweld wordt het meest aangifte gedaan.

Het merendeel van de bedreigde politiemensen ervaart hiervan geen -bewuste- negatieve impact op hun taakuitoefening. Het meest genoemde type impact is dat respondenten daarna nog gemotiveerder zijn geworden om georganiseerde criminaliteit aan te pakken. Geen van de respondenten zegt door de dreiging toe te hebben gegeven aan de wensen van de pleger(s). De ervaren dreiging kan echter wel leiden tot onveiligheidsgevoelens of gevoelens van stress, zowel van henzelf als hun naasten, waardoor het van belang is hen zo goed mogelijk te ondersteunen en begeleiden in geval van dreiging. Bijna 6 op de 10 respondenten ervaart gevolgen op het gebied van hun mentaal welzijn. Bij 32% van de respondenten zorgt de dreiging voor een gevoel van onveiligheid. Iets meer dan een kwart van de respondenten ervaart gevoelens van stress.

Van de respondenten die zelf geen dreiging hebben meegemaakt, maakt het overgrote deel zich hier ook niet veel zorgen over. Ongeveer één op de tien medewerkers schat het risico groot tot heel groot in dat ze hier in de toekomst mee te maken krijgen. Dit zijn met name respondenten die in hun werk in aanraking komen met personen die tot de georganiseerde criminaliteit behoren. Deze groep vraagt dan ook extra aandacht als het gaat om het bespreekbaar maken van mogelijke onveiligheidsgevoelens en handreikingen en richtlijnen om hiermee om te gaan en de risico's op dreiging zo klein mogelijk te maken. Ook medewerkers die jong zijn en nog weinig dienstjaren hebben vragen extra aandacht.

80% van de respondenten die het risico op dreiging vanuit georganiseerde misdaad gemiddeld tot heel groot inschatten neemt één of meerdere risicobeperkende maatregelen. De meest genomen maatregel is niet of beperkt vindbaar zijn op sociale media (64%).

De wijze waarop de politieorganisatie omgaat met degene die de dreiging ervaart heeft veel invloed op de betreffende medewerker. Dit geldt voor het serieus nemen van de dreiging van een medewerker en adequaat handelen, maar ook voor het creëren van een werkomgeving waar medewerkers hun zorgen durven te uiten.